

Qui scripsit scribat semper cum Domino vivat.
Vivat in celis Iohannes nomine felis.
Amen. //

c. 93^v

Dominus Robertus Casalinus prior Sancte
Marie de Perni fecit fieri hoc opus. orate
pro eo.

<OFFICIUM IN FESTO SANCTI GUILIELMI>

c. 59 Ymnum beati Guilielmi confessoris et heremite.

1) Pax eternalis unica gignentis,
Lux filialis, amor procedentis,
Omnium rerum Trinum unum verum,
Numen eternum.

2) Ad te clamamus, opem flagitamus,
Pangere digna, pietas benigna,
Nobis adesto, presens in hoc festo,
Lucis origo.

3) Quo Guilielmus cursum devinivit,
Ethera scandit oriendo vivit,
Regnat in celis, semper ipse felis,
Omnibus sanctis.

4) Flamine sacro penitus affatus,
Terrea sprexit, decus et primatus,
Luce serena rutilat amena
Sobrietate. //

c. 59^v

5) Ursum a fonte monitis deiecit,
Marmor a binis bubus ferri fecit,
Quod trai trinis paribus bis binis
Loco nequibat (1).

6) Monte Laceni Dominum conspexit,
Ipso tenore quem in cruce vexit,
Sui honoris domum Salvatoris
Facere iussit (2).

Officium in festo S. Guilielmi. Ymnum. *Quest'inno, come pure gli altri due che seguono e le quattro orazioni aggiunte in fine, non trovano riscontro in G 5 fonte) B fontem; binis) B bimis*

(1) Il Giordano qui aggiunge altre due strofe: «Lupus asellum devorat er-
rantem / Quem quaerens Pater invenit edentem / Lupum alligat, asini labores /
Mox expleturum. // Construit cellas Patribus ut omnes / Deo servirent, Virgi-
nisque Matris / Parat ingentem aram in honorem / Coelicolarum».

(2) Ancora una strofa aggiunta nell'ed. del Giordano: «Hic templa multa
Domino construxit, / Virginis primum, inde Salvatoris, / Virginum istud, illud
Monachorum / Vertice montis».

- 7) Nocte candela domum visitavit,
Prece mariti coniugem curavit,
Muro defixam quam tulerat ipsam
Mane viderunt.
- 8) Ortulo lupi aprum fugaverunt,
Anachorite prorsus paruerunt,
Natam curavit pater ut obtavit
Morbo lunali.
- 9) Illo qui capud iaculo percussit,
Larvam obsenum procul ire iussit,
Plasma divinum fecit aqua vinum,
Hic Guilielmus.
- 10) Celo ditatus humerum curavit,
Manum et latus opem erogavit
Egre puelle subvenire velle,
Sompnis ostendit.
- 11) Prunis ostensis stratum preparavit,
Igne succensis, ganeam vocavit
Ut secum staret pati quod // amaret
Ipse rogavit.
- 12) Celici cives nocte adheserunt,
Famina sacra plurima tulerunt,
Roget ut ipse Dominum obnixe
Petimus omnes.
- 13) Summo sit laus gloria Parenti,
Genito semper sit et Procedenti,
Numini Trino unico divino,
Nunc et in evum. amen.

c. 60

Ymnum ad nocturnum.

- 1) DEUS sanctorum vita lux tuorum,
Trinitas sancta, unitas immensa,
In confessoris laudibus benignus
Semper adesto.
- 2) Hic, mundum spernens et superna petens,
Mortuus mundo, vivens et in Christo,
Celicum semper opus egit pie
Munere dignum.
- 3) Hoc vite salum taliter transivit,
Quod vitiorum fluctus non est mersus,
Immo beate sanctum portum vite
Contigit almus.
- 4) Miraculorum corruscavit luce,
Que nos canentes Deo iubilamus,
Qui sanctos suos prefulgere miro
Prestitit actu.
- 5) Contio tota mira gesta canat,
Que facit sanctus pius // et confessor

c. 60^v

Anachorita, vir israhelita,
 Florita palma.
 6) Quidam dum fractum brachium haberet,
 Aliquod opus facere necquiret,
 Sanum confessor Christi Guilielmus
 Redidit illud (1).
 7) Antra dum montis coleret Laceri,
 Videre Christum meruit beatus,
 Ibi que iussa sibi sunt implevit
 Prorsus ab illo.
 8) Ipsius iussis templum presens struxit,
 De Salvatoris nomine vocatum,
 Virginum sponso ubi copulatur
 Virgo sacrata.
 9) Sit Trinitati decus et potestas,
 Honor et virtus Monadi beate,
 Per infinita laus sit seculorum
 Secula amen.

Ymnum ad laudes

1) Hac festa die sancti confessoris,
 Deus laudetur, cuius in conspectu
 Exultant iusti iugiterque canunt
 Cantica laudum.
 2) In quo letatur sanctus Guilielmus,
 Clarus confessor, qui pro nomine eius
 Ursus turbantem sepe sibi fontem
 Voce fugavit.
 3) Aquam convertit pariter in vinum, /
 Eius ad vocem demon est fugatus
 Et tres curavit clinicos insignis
 Ipse potenter.
 4) Ipse de luna morbum nuncupatum
 Mire curavit, dum puellam sanam
 Redidit, inde fecit et per Christum
 Multa beatus.
 5) Eius ad vocem est extinctus ignis,
 Minans iacturam, ardor magnus sue
 Fidei vicit flammam ignis huius
 Et vitiorum.

5 florita) così in B, per florida

(1) Nell'ed. del Giordano, leggiamo ancora questa strofa: « Splendet a monte
 domus alta nimis, / Flatu divino sic aedificata, / Ut mirum cunctis esse videatur /
 semper in aevum ».

- 6) Deo dicata fecit loca multa,
In quibus Patris Christus inmolatur
Et peccatorum venia donatur
Fonte renatis.
- 7) Precibus, Christe, tui confessoris,
A nobis cladem pellas et langorem,
Meritibus eius semper adiuvemur,
Hic et ubique.
- 8) Ergo nos sanctum rogemus omnes,
Impetret pius nobis ut a Christo
Pacem et tutos hostibus a cunctis
Annuat esse.
- 9) Deum laudemus, Trinum nunc et unum,
Cum Patre Natum Pneuma simul Santum:
Hiis tribus unus honor sit et virtus,
Omne per evum. amen. //

< Orationes >

1) Deus, qui, beati Guilielmi confessoris tu veneranda sollempnia iocundantibus animis, nos celebrare concedis, tribue quesumus, ut, eius intervenientibus meritis, eterne festivitatis gaudiis facias interesse.

2) Omnipotens sempiterne Deus, cunctorum spendor fidelium, qui, electum tuum beatissimum Guilielmum, confessorem atque heremitam, tibi mirabiliter inherere fecisti eiusque dogmate populi multitudinem fideliter adunasti, concede propicius ut, que in se studuit agere et quod doctrina divinitus contulit, exsequi mereamur per.

3) Ecclesiam tuam, quesumus Domine, sereno vultu respicias et beati Guilielmi, confessoris tui, adiutam suffragiis, ab omnibus eam defende periculis. per.

4) Beati Guilielmi, confessoris tui et heremite, quesumus Domine, intercessionibus // adiuvemur, ut, qui magestatis tue clementiam graviter delinquendo offendimus, eius gloriosissimis meritis nostrorum delictorum veniam consequamur. per.

< Antiphona ad Magnificat >

Sancte Guilielme, confessor Domini, divine maiestatis interpellamur pro nobis clementiam, ut, nostrorum peccatorum detergia erugine, tecum in futuro gloriemur in celi palatio. psalmus. Magnificat.

< Orationes. > 3 respicias) così in B, per respicias 4 magestatis così in B, per maiestatis

ven
mo
fest

face
mo,
fede
meri
stess
Sign

Chie
difen

Gugli
manc
possis
nostr

S
della
possiar
MAGN

<Vigilie nocturne>

Antifona ad invitatorium.

Adoremus Dominum, qui beatum hodie Guilielmum ad regna transvexit celestia. psalmus Venite.

Ad <.I.> nocturnum antifona.

1) A teneris annis Christi famulus Guilielmus contempsit mundum, Domini precepta secutus.

2) Ferrea vincula sibi circumdans, membra domabat a vitiis liber virtutum munere plenus.

3) Aspera vestis ei fuerat, vestigia nuda sic patiens supplex visebat limina sacra.

4) Apulie tandem feliciter adigit arva fellaque tantum suscepit terra patronum.

5) Contemptis modico tenuabat corpus aceto, gratia celestis cuius sacra corda repleat.

6) Crux sibi deliciae fuerat crux gloria animae, post mortem vita fruere ut ome per evam.

<Responsoria ad .I. nocturnum>

1) Preclaris Guilielmus ortus natalibus, morum nobilitate preclarior, celestia mentis volutans huiusque mundi transitoria rite despicens, eternorum flagrabat amore. v) Nullis umquam iocis applicuit animum, oblectamenta queque contempnens.

2) Dum sanctitatis propositum confessor Domini, venerabilis puer, prosequitur, ad quendam hospitaturus divertitur, qui, dum ei nimio vincitur amore, quod sanctus petierat erogavit, eius vehementer in Domino admiratus constantiam. v) Circulis siquidem ferreis corpus eius sanctissimum circumplexus est faber. Eius.

3) Ardens cupiens locum cernere humane redemptionis, Hierosolimam properans, Domino miserante, in Apuliam peregrinus advenit. v) Affectans plurimum loca videre salutis. In Apuliam.

4) O pie confessor votis Guilielme faveto, atque tuis precibus

<Vigilie nocturne.> Ad [I.] nocturnum 2 virtutum) B virtutum 4 adigit) B attigit G abraso e poi ritrascritte da MP in margine; arva) in G abraso e poi ritrascritto da MP in margine 5 contemptus) G contentus; tenuabat) B tenebat 6 fruere) G frueremur

<Responsoria ad .I. nocturnum.> 2 erogavit) G erogavit; admiratus) B amiratus; constantiam) B G constantia 3 Hierosolimam) G ierosolimam; Apuliam) B Apulia

nobis concede iuvamen, iudicis ut faciem mereamur cernere leti.
v) Cum pius et iustus veniet dare digna quibusque. Iudicis.

In .II. nocturno antiphone.

1) Filia dispensans ceci vestigia patris, solem iusticie flexis genibus rogitantem, solis ad ardorem, Guilielmum vidit adesse.

c. 63 = 98, 6

2) Dumque domum repetit tenebris miserandus opacis, confestim lumen, Guilielmo orante, recepit.

3) Per iuga Laceni gradiens confessor et orans aspexit Christum, cuius flagrabat amore.

4) O nimis excelsa, nimis admiranda potestas: imperat ille, feris sunt precepta iubentis.

5) Regna poli cupiens multis comitantibus ire, exemplis verbis, virtutum dogma docebat.

6) Sancte Guilielme, confessor et bevernia Christi, nostris adesto precibus clemens et propicius.

< Responsoria ad .II. nocturnum >.

1) A sompno cecus evigilans, miserandus obsitus tenebris domum remeat, benedictione accepta. v) Cumque domum ingreditur, lumen, quod amiserat, clarius quam unquam habuerat, ovans recepit. Benedictione.

2) Ardore nimio sancti quidem itineris, dum sacri viri monitis non vult prebere assensum, omni mora deposita, mox, accepta licentia, iter agreditur. v) Cum autem iter faceret, multis est affectus verberibus. Iter.

3) Omnem ab infantia Dei servus exosus carnis superbiam, ferream indutus clamidem, // viriliter membra domabat. v) Ut ergo securius evaderet tela nequissima, crucem pro Domino gestabat assidue. Viriliter.

c. 63^v =
101, 3

4) O Guglielme pater, famulorum suscipe vota nosque tuis precibus festum sollempne colentes, commendens iugiter Christo cui tu placuisti. v) Pectore devoto nos ut servire queamus Christo.

In .I. nocturno antiphone. 1 ad ardorem) B ad (poi abrasso) odorem 4 admiranda) B ammiranda 5 multis) B multi

< Responsoria ad .II. nocturnum. > 1 sompno) B sopno; cecus) B G cecos; benedictione) B benedictionem 3 clamidem) B clamide; membra) G membra 4 sollempne) G solenne; commendes) B commedes G commedes

tue pregl
quando p
Ottienici.

Al II Not

1) I

che sotto

2) A

tendere, i

3) B

montagne

4) C

agli occhi

5) D

regione

6) E

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

domine

Antiphona ad cantica.

Heremita et confessor Guilielme Domini, supplicantium famulorum exaudi preamina, tua semper illis sancta tribuens suffragia, ut, horrendis nos erepti penis de tartareis, tecum, pater, collemur in eternis gaudiis.

< Responsoria ad > .III. nocturnum.

1) Per montem Lacenum venerabilis heremita deambulans, cuius vehementi flagrabat amore, Christum aspexit eiusque pedibus provolutus, talibus interpellat alloquiis. v) Plasmator omnium Deus, quem Virgo sacra concepit, tua me virtute confirma. Talibus.

2) Filiam pater lunaticam ingenti aspiciens fatigari periculo, paterne pietatis motus visceribus, per confessoris merita eius salutem implorat. r) Cuius vota Dominus clementer suscipiens, con//festim eam a periculo liberavit. Per confessoris.

3) Dum sancti viri corporis dissolutionem imminere, eo predicante, Christi virgines accipiant, intimo cordis dolore persulse, uberius lacrimis miserabiliter pudibunda ora perfundant. r) Paterne pietatis visceribus earum nequens audire lamenta, valedicens ab eis discessit. Uberius.

4) Virtutum meritis, Domini confessor amande, sic vestris precibus nostros absolve reatus. r) ut tibi coniungi mereamur in ede polorum. Nostros.

Antiphona ad laudes.

1) Mundanis ab infantia pompis resutians, celorum Guilielmus est adeptus palatia.

2) Caritatis nimio ardore accensus, acceptabile optulit olocaustum.

3) Ad Agni nuptias cupiens honoris admitti, innumerum Domino populum congregavit.

4) Insignis siquidem meritis et virtutum laude preclarus, in mundo plurimis coruscavit miraculis.

Antiphona ad cantica. Domini) B Domine; tribuens) in B è stato abrasi ns finale da MP; suffragia) B sufragia; horrendis) B orrendis

< Responsoria ad > .III. nocturnum. 2 visceribus) B vixeribus 3 pudibunda) abrasi in B da MP 4 coniungi) B coniugi 3-4 virgines - polorum) G manca della c. in cui erano questa parole

Antiphona ad laudes. In queste antifone, in G segue l'indicazione dei singoli salmi, e cioè: Dominus regnavit, Jubilate, Deus Deus meus, Benedicite, Laudate.

Antifona

O (ghieri d tuoi san no, con

Respons

1) vede il (piedi. Gl cose, che si rivolge

2) l' nathia, i meriti di salta la

3) che em i che da o abbonda amore di allontan

4) C e con le di congiu

Antifone

1) C no, conse

2) / olocausto

3) B gnello, rac

4) I dette nel

5) Animarum medicus venerabilis pater existens, salutem etiam corporibus erogabat.

< Antiphona ad canticum Benedictus >.

O confessor Domini Guilielme sanctissime, qui eterne claritatis lumine inter sanctorum agmina letus perfrueris, suppliciter deposcimus // ut pro tuis famulis, tua festa colentibus, Patrem vere lucis implores. Benedictus.

c. 64* =
105. 6

< Antiphona ad Magnificat >.

O divine pietatis admiranda potentia, que inter beatorum spirituum agmina supra celi fastigia Guilielmum hodie, suum famulum, elevavit, eiusque sacri nominis memoriam propagat in terris, hanc totis viribus diligamus, hanc dignis iugiter extollamus preconiiis. [c]a[nticum] Magnificat.

Antiphona.

Sanctissime confessor Domini Guilielme, nostras preces suscipe inter tuas catervas heremita maxime, accipe suaviter nostra deprecamina in celi palatia. Serve Dei Guilielme, tuis interventibus nostras culpas dele pie quo sanctorum cetibus valeamus interesse defecatis mentibus.

< Hymnus >

- 1) Regis immensi gratiam, devote
In confessoris laudibus manentes,
Nos invocemus, ipse nostra Deus
Augeat vota.
- 2) Huius beati Guilielmi vita
Exstitit, sequi teneris ab annis
Sacra mandata // Ihesu Christi semper
Mente devota.
- 3) Inde sanctorum gratia repletus,
Gressibus nudis felix visitavit
Humilis corde, pius ac benignus,
Limina sacra.
- 4) Eius ad preces pie quidam vite
Ferreis faber circulis gratanter
Est circumplexus quosdam artus sui
Corporis almi.

c. 65

3 admicti) G admitti; congregavit) B agregavit 5 erogabat) G erogavit
Antiphona. celi) B celis; interventibus) B intervenientibus

<Hymnus.> Quest'inno con tutto quel che segue, eccetto la Sequentia, manca in G

5) Pleps tua, Christe, huius heremite
 Precibus almis sorde liberetur
 Et mereatur secum puro corde
 Scandere celsa.
 6) Sit Deo Patri Natoque potestas,
 Virtus et decus Spiritui Sancto,
 Per infinita [laus sit] seculorum (1)
 secula. amen.

Oremus.

Largire nobis, omnipotens et misericors Deus, beatissimi Guilielmi, confessoris et heremite, digne memmoriā venerari, ut et tue magestati placere possimus et eius semper patrocinio muniamur. per.

Invitatorium. Regi regnanti gloriam demus in hac memoria, per quem fulget Guibelmus inter sanctorum agmina. Venite.

<Hymnus>

1) Placuer polus in laudibus
 Lustrata Sancti Spiritus.
 Tellus beato Iunior
 Resulget Patri carmine. //
 2) Regis ab ante prodiens
 Tonantis super ethera,
 Corda lumen illuminans
 Fideliumque corpora.
 3) Fulget in aula celica
 Magnus confessor Domini,
 Vita vivit angelica
 In Agni cena providi.
 4) Plasma divinum imperat
 Nutu superni numinis,
 Brutis et ipsa tunc parent
 Iussis huius almificis.
 5) Dat visum cecis celitus,
 Egris salutis copiam,
 Obscessis a corporibus
 Hostis pellit superbiam.
 6) Honor, decus, imperium
 Patri Natoque gloria,
 Sancto simul Paraclito,
 In seculorum secula. amen.

c. 65^v

(1) nel verso terzo di questa strofa in B sono state evidentemente omesse due sillabe; a supplirvi abbiamo creduto bene di ricorrere, per l'integrazione, alla dossologia dell'inno Deus sanctorum, già riportato, e perciò abbiamo inserito laus sit

Ad Tertiam. Collaudabunt multi sapientiam eius, et usque in seculum non delebitur, non recedet memoria eius, et nomen eius requiretur a generatione in generationem.

Eccli. 39,
9

Ad Sextam. Dilectus Deo et hominibus, cuius memoria in benedictione est, similem illum fecit Dominus in gloria sanctorum, et magnificavit eum in timore inimicorum et in verbis suis monstra placavit.

Eccli. 45,
1-3

Ad Nonam. Glorificavit illum Dominus in conspectum regum, et iuxit illi curam populi sui, et ostendit illi gloriam suam in fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum et elegit eum ex omni carne.

Eccli. 45,
3-4

Ad missam Sequentia.

- 1) In eterne regno vite
Superiorum genus vite
Landis cantet modulis.
- 2) Chorus pastor colat vite
Sancti festum heremite,
Cultu/etiam nobilis.
- 3) Qui Lombarda gente natus,
Iam parentibus orbatus
Est a pueritia.
- 4) A malignis revocatus,
Spernit mundum et reatus,
Sitiens celestia.
- 5) Pede nudus, unica
Tantum tectus tunica
Pro religione,
- 6) Visitavit limina
Sanctorum et crimina
Vicit in agone.
- 7) Caritate faber sospes
Sancti prece struxit hospes
Binos ferri circulos,
- 8) Qui cingant ventrem et pectus
Sancti, cuius erat lectus
Terra propter emulos.
- 9) Potus aqua, cibus // panis
Huius erat, de Melfanis
Ydiotam docuit.
- 10) In Silicolum castello
Ceco patiens misello

c. 106*

c. 107

c. 108

Ad missam Sequentia. Si trova solo in G, cc. 106*-109*.
10 In Silicolum) così in G, per Soliculum

Lumina restituit
 11) In monte Virgili
 Magni vir consilii
 Ecclesiam struit (1).
 12) Urso sanctus imperat
 Nec ad fontem properat,
 Quem prius destruxit.
 13) Sibi Christus in Laceno,
 Corporali visu pleno,
 Queri orabat, patuit.
 14) Ad laudem regis cunctorum
 domum fratrum et sororum
 in Guleto statuit.
 15) Suam prescius qui mortem
 Monialium cohortem
 Sacra // docens monuit.
 16) Et miraculis infandis
 Factis, vir virtutis grandis
 Celi regna petiit.
 17) Ergo precemur grandibus
 Guilielmum cum precibus
 Heremitam.
 18) Ut suis nobis meritis
 Sit rectituto tramitis
 Iam ad vitam.
 19) Guilielme, pater care,
 Pro nobis Deum precare
 Prece semper sedula.
 20) Abbatissam et conventum
 Regnum ducat ad potentum
 Salvando per secula. amen.

14 Guleto) G Gileto, *errore evidente dell'amanuense.*

(1) Nell'ed. del Giordano si aggiunge questa strofa: « Lupus devorat errantem / Asellum et pascentem / Inde huius opus explet ». C'è appena bisogno di notare che la strofa aggiunta viene a rompere il legame metrico tra la strofa 11 e 12.

(1) Nel
quest'altr

Mentre
viene ucci
che ne ese